ΚΡΙΤΙΚΗ: **ΜΑΡΙΑ ΜΑΡΑΓΚΟΥ**

Ψάρια - ζώα - έντομα

Καινούργιες εκθέσεις που αναζητούν μορφές από το ζωικό βασίλειο: Γιώργος Κυπρής, Σταμάτης Πλουμιστός, Παναγιώτης Λαμπρινίδης, Νίκος Μιχαλιτσιάνος. Και ο Γιώργος Χαρβαλιάς

Μετά τη Λήδα Παπακωνσταντίνου και τα τζιτζίκια της, τουλάχιστον τέσσερις καλλιτέχνες αυτόν τον καιρό εμφανίζονται ν' αντλούν από το βασίλειο των ζώων και των εντόμων. Το θέμα επανέρχεται βασανιστικά, σε μερικούς μοιάζει να 'χει αναφορά στα εικονογραφημένα διακοσμητικά αγγεία των Μυκηναίων και σ' άλλους να συνδέεται με τις επιρροές – ή τις αντιγραφές αν θέλετε – έργων της art brut.

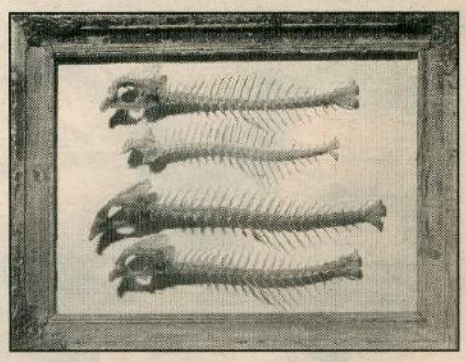

Τα ψάρια του Γιώργου Κυπρή

«Μνημείο για τους ακροβάτες» του Νίκου Μιχαλιτσιάνου

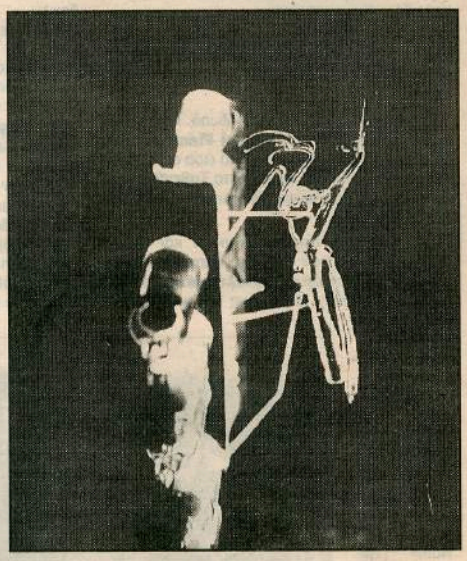

«Έντομα» του νέου καλλιτέχνη Σταμάτη Πλουμιστού

Ψάρια

Αν ξεκινήσουμε από το υγρό βασίλειο, τα ψάρια του **Γιώργου Κυπρή** είναι ένα δείγμα, πως ο πρώην κεραμίστας, που τώρα εκμεταλλεύεται αλλότρια και διαφορετικά υλικά, προσεγγίζει το θέμα.

Φόρμες ή έννοιες, βιωματικά σύνδρομα ή επίκτητες ανάγκες για το καλλιεπές αποτέλεσμα που εγκατέστησε στην γκαλερί «7».

Νομίζω ότι η πολύχρονη μαθητεία στο ύφος και το ήθος του πηλού συνδράμει στο να καταλαμβάνει σωστά το χώρο ο σκελετός μιας κρεμασμένης τσιπούρας.

Από 'κει κι ύστερα, οι επαναλήψεις της ίδιας ακριβώς μικρής φόρμας, τα γυαλιά με τα σίδερα και τα ψυκτικά, οι θρησκευτικές αναφορές είναι «εκ του πονηρού».

Η ιχθυολατρεία ως έρευνα προ όλες τις κατευθύνσεις δεν πείθει ότι είναι αναγκαία στον Κυπρή, όταν μάλιστα έχει προηγηθεί εκείνη του **Πάνου Χαραλάμπους.** Για να πείσεις τον αναγνώστη να διαβάσει την ίδια υπόθεση μ' άλλα λόγια, αυτά δεν μπορούν να υπερβούν ή να διαφοροποιηθούν εντελώς από την αρχική γραφή, τότε κάνεις μια τρύπα στο νερό. Κι όμως, ο Κυπρής θα μπορούσε... μπορεί να γίνει διακοσμητική και γοητευτική ή να κρατήσει τα αδρά της στοιχεία και να προχωρήσει.

Έντομα

Από τα πετούμενα, ο νέος **Σταμάτης Πλουμιστός** (αποφοίτησε πρόσφατα από το εργαστήρι του γλύπτη Γιώργου Λάππα), προτιμά τα έντομα στην πρώτη του έκθεση στον «Κρεωνίδη».

Μικρές φόρμες, λίγο μεγαλύτερες από τα χρυσά κοσμήματα της **Λίνας Φανουράκη** σε γυαλί που δουλεύει κομμάτι κομμάτι. Κάποια από τα διαφανή έντομα στηρίζονται ατυχώς σε ξύλα, άλλα αποκτούν οντότητα πάνω σε ηλεκτρικά πεδία.

Η τεχνική είναι σαφής, το όλο εγχείρημα αν και πρωτόλειο έχει καθαρότητα. Απομένει η επιλογή για την πορεία της δουλειάς που εύκολα Μορφές», προτιμά επίσης το ζωικό βασίλειο και επιλέγει τα γήινα λίγο προϊστορικά όντα. Μαθητής του **Γιώργου Λάππα** και του **Θύμιου Πανουργιά** ανατρέχει στη μνήμη των διηγήσεων για να δουλέψει στέρεες φόρμες, αν όχι ακριβώς ελλειπτικές τουλάχιστον μη αφηγηματικές.

Προϊστορικά όντα

Το υλικό εδώ είναι το ξύλο, το χρώμα το μαύρο και τα συμπαθητικά «τέρατα» στη θέση τους, καλά ισορροπημένα και μετρημένα.

Κάπου οι δαγκάνες των ζώων συνδέονται με το γνωστό θέμα του **Τάσου Παυλόπουλου,** εκεί, όπου ο Λαμπρινίδης παίρνει τα πράγματα περισσότερο χιουμοριστικά.

Τέλος, ο **Νίκος Μιχαλιτσιάνος** εκθέτει στην γκαλερί Ζουμπουλάκη, εμπλέκοντας το σύνολο του βουνού και του λόγκου, του αέρα και του νερού.

Η πρόθεσή του να βγάλει τον «Νάρκισσο» και την ιστορία της ζωής του μέσα από ένα καθρέφτη δεν πήγε και τόσο καλά.

Αντίθετα η σχέση του με τη ζωγραφική, τη χρωματική χειρονομία και τον όγκο βρίσκεται σε καλό δρόμο. Μόνο αυτό. Η δουλειά θέλει πολύ ξεκαθάρισμα για να προχωρήσει, δίχως να παραπαίει, ανάμεσα σε ευκολοχώνευτα σχήματα κι απόπειρες της art brut και των νεοεισαγόμενων ζωγραφικών συνταγών. Κυρίως, χρειάζεται ν' αποφασίσει ο Μιχαλιτσιάνος τι ακριβώς θέλει να κάνει τώρα που έμαθε να ζωγραφίζει καλά.

Και... γυμναστική

Από τον κόσμο των εντόμων, των όντων και των ψαριών ας ανηφορίσουμε λίγο στο ζωικό βασίλειο των δίποδων, όπως το βρίσκουμε στην γκαλερί «Αρτιο».

Εδώ τα πράγματα γίνονται ακόμη πιο δύσκολα όσο κι αν δείχνουν απλά.

Ο **Γιώργος Χαρβαλιάς,** πρώην καλλιτέχνης του τελάρου και νυν εννοιακός, για δεύτερη φορά χρησιμοποιεί έτοιμα είδη «προικός» για να καλύψει αδιέξοδα. Μετά τις κουβέρτες που είχε εκθέσει πριν από δύο χρόνια, επανέρχεται με τα μαξιλάρια που τοποθετεί σε ντέξιον. Γιατί το κάνει; Οχι, δεν ανακάλυψε την «πυρίτιδα» στην κεντρική Ευρώπη και την Αμερική της προηγούμενης δεκαετίας. Εξηγήσεις μας δίνει η μπροσουρίτσα της πρόσκλησης της έκθεσής του που έχει τον τίτλο «εισπνοές - εκπνοές».

Οι ελαφρές ανακατατάξεις του σώματος, όταν γυμνάζεται, εισπνέει και αναπνέει, μεταφέρονται στα τσακίσματα των υφασμάτων που είναι παραγεμισμένα με πούπουλα. Η ιδέα δεν είναι κακή. Η εφαρμογή της, ωστόσο, δεν διαθέτει αναπνοή.

Το εγχείρημα μου θυμίζει ένα τραγουδάκι του Λουκιανού από τα «Μικροασιάτικά» του Νεγρεπόντη, σχετικά με τη γυμναστική. Εκεί δίνονται οδηγίες για ασκήσεις που πρέπει να κάνει κανείς, αρκεί να σηκωθεί πρωί. Καταλήγει ωστόσο ότι όσοι σηκώνονται πρωί δεν έχουν ανάγκη από γυμναστική.

Οσο για τον **Παναγιώτη Λαμπρινίδη,** που και κείνος εκθέτει για πρώτη φορά στην γκαλερί «Νέες

Εδω κι Εκει

ΣΥΝΤΟΜΗΣ *χρονικής διάρκειας και μάλλον μικρής εμβέλειας, ως ήθελε και η τοποκεντρική καταγωγή του, το κίνημα Cobra ή μάλλον η ομάδα Cobra, που έδρασε από το 1948 έως το 1951 στην Ολλανδία, τη Δανία και το Βέλγιο. Εξάλλου και η ίδια η ονομασία είναι μια σύνθεση των αρχικών των πόλεων Κοπεγχάγη, Βρυξέλλες, Αμστερνταμ. Παρ' όλα αυτά, οι Ολλανδοί εγκαινίασαν ένα καλοφτιαγμένο μουσείο Cobra σε απόσταση μισής ώρας με το αυτοκίνητο από το κέντρο του Αμστερνταμ, πριν από δύο μήνες.*
Οι πρωτεργάτες του κινήματος, αυτού του βόρειου εξπρεσιονισμού που θέλησε ν' απαντήσει στο παρισινό «αποτρέ», Asger Jorn, Karl Appel, Corneille, Constant, αλλά και όσοι ακολούθησαν ετεροχρονισμένα, παρόντες με τα έργα τους στο τελευταίο απόκτημα της πόλης των μουσείων.
ΣΤΗΝ *ίδια ομάδα με σοβαρό μέρος της δουλειάς του βρίσκεται και ο απολαμβάνων μια καλή θέση στην παρισινή ζωγραφική Pierre Alechinsky, από τους σημαντικότερους δασκάλους της μεταπολεμικής Μποζάρ.*
ΑΛΛΑ *ο Constant δεν βρίσκεται μόνο στο μουσείο Cobra. Δεσπόζει αυτή τη στιγμή και στο Stadelijk, το θαυμάσιο Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης του Αμστερνταμ, με τρόπο ώστε να 'ναι έτοιμος προς εξαγωγή. Στις πολύ καλές εκθέσεις που πάντα οργανώνει το μουσείο (το μοναδικό στον κόσμο που σέβεται εξάλλου τους καπνιστές, αφού χρόνια τώρα τους αφήνει ν' απολαμβάνουν τα ίδια τραπεζάκια πλάι στον κήπο με τ' αγάλματα, ενώ οι άκαπνοι στριμώχνονται στο βάθος), η τωρινή του έκθεση αμερικανικής τέχνης σε συνεργασία με το Whitney της Νέας Υόρκης. Οι Αμερικανοί, με τη χρυσή τους εποχή του αφηρημένου εξπρεσιονισμού, έχουν καταλάβει το μισό μουσείο. Το άλλο μισό, με εξαίρεση δυο-τρεις αίθουσες των μόνιμων συλλογών του μουσείου με συναφή έργα, το έχουν διαθέσει οι Ολλανδοί στον Constant. Το πιο ενδιαφέρον απ' όλα είναι πως έχουν κρατήσει τέτοιες αίθουσες για το ζωγράφο τους, ώστε, στη διαδρομή της αμερικανικής τέχνης να βρίσκεις κάθε τόσο μπροστά σου τον Constant. Θες δεν θες, δηλαδή, θα τον δεις. Και θα τον θυμάσαι, παρά το γεγονός πως δεν είναι και πρώτης γραμμής.*
ΜΟΝΙΜΟ *εκθετήριο για τους νέους καλλιτέχνες οργάνωσε μέσα στο χρόνο που πέρασε το Stadelijk. Ενας καλούτσικος χώρος,* **«ΣΟ-ΧΟ»** *του Αμστερνταμ. Η ευθύνη των επιλογών είναι του Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης. Η έκθεση που είδα την περασμένη βδομάδα εκεί είχε τα χάλια της και από τις φωτογραφίες των τριών προηγούμενων εκθέσεων, που οργανώθηκαν ήδη δεν βγάζει κανείς ιδιαιτέρως αισιόδοξα συμπεράσματα.*
ΟΜΩΣ *ότι οι νέοι έχουν ένα χώρο κρατικό να εκθέτουν είναι καλό.*